

1. Демиденко, О. Нерухомі пам'ятки історії та культури доби гетьмана І.Мазепи в Україні / О. Демиденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://history.org.ua/LiberUA/Book/mazepa/13.pdf> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.
  2. Ковалевська, О. Ім'я Івана Мазепи [Електронний ресурс] / О. Ковалевська. – Режим доступу: <http://www.mazepa.name/biohrafija-ivana-mazepu-rozhornuto/> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.
  3. Липа, К. Іван Мазепа – диктатор моди [Електронний ресурс] / К. Липа. – Режим доступу: <http://artvertep.com/news/6882.html> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.
  4. Новий довідник: Історія України / упоряд. : С. Крупчан, Т. Крупчан, О. Скопненко, О. Іванюк. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2006. – 263 с.
  5. Павленко, С. Іван Мазепа / С. Павленко. – К., 2003. – 736 с.
  6. Павленко, С. Іван Мазепа як будівничий української культури / С. Павленко. – К., 2005. – 133 с.
-

Кондрашевська Є. В., здобувачка вищої освіти 1 курсу, група ФАМ-201
Науковий керівник - **Мельник О. Є.**, к.філос.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОДЯГ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ОЧИМА СУЧАСНИКІВ

Серед видатних українських письменників-класиків блискучій поетесі, перекладачеві, публіцисту і критику — Лесі Українці належить одне з найпочесніших місць. Легендарна поетеса залишила у спадок не лише неймовірну кількість творчих шедеврів, а й згадку про неї як жінку, представницю української інтелігенції, яка завжди відстоювала свою думку, вражала прогресивними принципами і любов'ю до своєї Батьківщини [1].

Як зазначають очевидці вона не була красунею і модницею в звичайному розумінні, але оточуючі сходилися на думці, що унікальна привабливість її особистості немов фарбували і її зовнішність в більш яскраві фарби, а стилю Лесі Українки була властива витонченість і навіть якась природна бравада, своєрідний дендізм, з яким вона гордо і в той же час невимушено носила український народний костюм [6].

Аутентичні речі, характерні для періоду життя Лесі Українки, розкривають її як земну жінку. Лідерка думок свого часу, дворянка, яка багато подорожувала, попри скромність та невибагливість до розкоші турбувалася про те, щоб виглядати відповідно до свого статусу.

Леся Українка була представницею стилю прекрасної епохи, аристократка за походженням, яка одягалася відповідним чином. Мирослав Мельник, історик моди, запевняє, що її костюми говорять про високе шляхетне самосприйняття, не зверхне по відношенню до інших, а стримане. Лариса Косач була дуже тонкою і толерантною людиною. В одязі це також відображається, — звертає увагу Мирослав Мельник. Як бачимо, її костюми дуже скромні. На фотографіях жінка у затулятому, та закритому одязі, з високим комірцем та заплетеним волоссям. Хоча в цей час було чимало акторок з декольтованими сукнями і шаленими капелюхами. Лесі Українці не було потреби демонструвати розкіш через зовнішність. Вона була творцем, як в образі, так і у творчості закладала мінімалізм та лаконічність. Цікаво відмітити, що письменниця надавала перевагу чорному вбранню, говорила, що «це костюми, які личать до мого письменницького стану» [2].

Марія Катаєва, журналістка, зазнає, що стиль поетеси – це аристократичний мінімалізм. Вона настільки любила чорний колір, що навіть носила його вдома. Леся не

намагалася одягатися за останньою модою, та значення «пристойного вбрання» не зменшувала. Для неї сукня була наче броня: високий воріт, все затягнуто, мінімум декору. Такий благородний лаконізм свідчив про надзвичайну самодисципліну та силу волі Лесі Українки [3].

Цікаво відмітити, що в наш час збереглося чимало фотографій юної Лесі Українки в українському традиційному костюмі. Але вони були зроблені переважно під час свят або на спеціальних фотосесіях, популярних серед представників дворянства на той час. Історик, Марина Олійник наполягає, що народний одяг не слугував як повсякденний серед міського населення, проте «для демонстрації свідомого українства прекрасно підходила вишита сорочка, яку можна було носити разом з міським костюмом». Хоч і в повсякденному житті Леся Українка не носила вишиванки постійно, вона все одно дуже любила все, що було пов'язане з українськими традиціями [5].

Також слід зазначити, що найзручнішим вбранням стають блузки і спідниці, які створюють нові можливості для комбінування, крім того, порівняно із сукнями, вони значно практичніші в догляді. Це все стало популярним після того, як жінки почали претендувати на новий статус у суспільстві з правом на фінансову незалежність від чоловіків і реалізацію своїх здібностей та амбіцій [5].

Доречі із прикрасами Леся була обережна: їй не потрібне було пір'я у волоссі або бантики на сукні, щоб залишатися у центрі уваги. Тому письменниця робила ставку на мінімалізм: мереживних рукавичок, лаконічного капелюшка та брошки було достатньо [1].

Українська письменниця й перекладачка Оксана Старицька-Штепенко згадує Леся Українку так: «...Леся... завжди була у центрі уваги. Коли вона пережила операцію, то носила мітенку на лівій руці (щоб приховати прооперовану руку, яка була вражена туберкульозом) і ходила з палицею. Достатньо було їй чимось загорітися, вона ставала неймовірно привабливою. У Лесі були дивовижні сірі очі, вони випромінювали таку силу ясного розуму, що все обличчя сяяло внутрішньою красою» [4].

Мати Лесі, Олена Пчілка, не мала жодного уявлення про «моднявість», але змогла передати своїй дочці таку силу і глибину характеру, таке прагнення до внутрішньої свободи духу, таке горюче бажання пізнавати, жити і любити, що квола дівчинка виросла стильною і прекрасною жінкою, яка одна із перших наважилася відкрито в суспільство надягти український одяг і завдяки своїй яскравості зробити це модним [6].

Отже Леся Українка – постать світового масштабу, чий образ відповідає іконам стилю дев'ятнадцятого століття. Можна з упевненістю сказати, що дівчина добре зналася на моді. Вона вміла гарно поєднувати різні елементи одягу. Її стиль був унікальним і не схожим на інший. Леся Українку можна назвати еталоном жіночої краси того часу.

Список використаних джерел

1. Катаєва, М. У столиці демонструють костюми прекрасної епохи: як вдягалася Леся Українка [Електронний ресурс] / М. Катаєва. - Режим доступу: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/50253/> <https://vechirniy.kyiv.ua/news/50253/> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.

2. Мельник, М. Про стиль Лесі Українки - куратор виставки «Леся Українка - лицарівна belle époque» [Електронний ресурс] / М. Мельник. - Режим доступу : <https://marieclaire.ua/fashion/620436/> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.

3. Олійник, М. Вираження української ідентифікації в міському одязі (на прикладі життя родин Драгоманових і Косачів) / М. Олійник // Народна творчість та етнологія. - 2014. - № 4. - С. 105-114. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NTE_2014_4_10 (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.

4. Улюблені модні образи лесі українки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elle.ua/moda/fashion-blog/ulyublen-modn-obrazi-les-ukranki/> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.

5. Як вдягалася Леся Українка: аналізуємо модні образи поетеси [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://bestin.ua/fashion/yak-odyagalasya-lesya-ukrainka-analizuyemo-modni-obrazi-poetesi/> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.

6. Луста, Н. Український тренд : як одягалася Леся Українка [Електронний ресурс] / Н. Луста. - Режим доступу : <https://hochu.ua/cat-fashion/ikony-stilya/article-57991-ukrainskiy-trend-kak-odevalas-lesya-ukrainka/> (дата звернення: 17.03.2021). – Назва з екрана.

Шелест Т. С., здобувачка вищої освіти 2 курсу, група ГЗ-191
Науковий керівник – **Колєватов О. О.**, к.і.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

«РУСЬКА ПРАВДА» ЯРОСЛАВА МУДРОГО – ПАМ'ЯТКА ДАВНЬОРУСЬКОГО ПРАВА

«Руська правда» – це не тільки перший збірник законів Київської Русі, а також найвідоміша пам'ятка давньоруського права. Важливість та актуальність цього зведення законів полягає в тому, що «Правда Ярослава» була першоджерелом для написання різних кодексів українського права наступних поколінь, а також російського, білоруського та частково литовського.

Автором «Найдавнішої правди» є Ярослав Мудрий. Поділяється збірник на три редакції: Коротку, Велику і Скорочену. «Руська правда» в першій редакції включає 18 статей, які регулюють відносини ранньофеодального періоду. Історія написання «Правди Ярослава» достеменно невідома, але науковці припускають, що виникла вона в період боротьби Ярослава Мудрого за Київський престол. Згідно із першим Новгородським літописом в 1016 році князь Ярослав після повернення з перемогою над Святополком повернувся до Новгорода, де його наймана варязька дружина вступила в конфлікт з новгородцями. Задля врегулювання ситуації Ярослав обдаровує новгородців грошима «и отпусти их всех домовъ, и давъ имъ правду, и уставъ списавъ, тако рекши имъ: по сей грамоте ходите; яко же списах вамъ, такоже держите. А се есть правда руская» [1]. Але в Софійському першому літописі датою «дарування» збірки законів є 1019 рік. Згідно з ним, дана новгородцям грамота мала назву «Устав великого князя Ярослава о судех. Суд о душегубстве. Правда Руская» [2].

«Руська правда» регулювала суспільні відносини в ренньофеодальному періоді Київської Русі. Вона містила традиції церковного суду та княжої влади, родові принципи, право спадкування та моральні засади. Основним предметом правового захисту являється життя феодалів та дружинників, їх недоторканність [3].

Особливостями «Найдавнішої правди» є те, що зберігався інститут кровної помсти, проте з обмеженнями. Покарання передбачалось сплатою «віри» на користь князя та «головщини» – на користь постраждалого. Залежно від соціального становища суб'єктів правовідносин визначався розмір грошових виплат. Найбільшими покараннями були ті, які завдавали шкоди панівній верхівці. При цьому тілесні покарання обмежувались і застосовувались лише у випадку покарання для холопів за побиття вільної людини. Смертної кари цим актом не було передбачено [4].